

Miért ne ünnepeljük általában az 1956-os Nemzetőrséget

avagy;

csakis a forradalmár nemzetőrök ünnepelhetők!

A Kerti Levélben (2014. szept.) Szelepcsényi Sándor a kerületi '56-os Alapítvány titkára, a Rákaskerti Polgári Kör (RkPK) elnöke egy jól sikerült Simorka-szobor köztéri felállításához kéri az adakozó rákoskertiek anyagi támogatását. A szándék nemes, magam is erőmhöz mérten támogatom a kezdeményezést. Azonban a cikk fotómellékletén látható szobor talpazatán olvasható szöveg, ill. a szoborállító Alapítvány és RkPK részéről megfogalmazott adománygyűjtő célszöveg, valamint a felhívás címszövege fontos, tartalmi eltérést mutatnak. A szobor felirata és a felhívás címszövege általában az '56-os Nemzetőrség – tehát, mint intézmény - emlékéet hirdeti, ezzel szemben az adomány megjelölése szövegrész az 1956-os Nemzetőr emlékéet, másként szólva: a forradalmár nemzetőr emlékéet emeli ki. A két szöveg sajnálatosan nem azonos tartalmat hordoz!

Ma már tudható:

az '56-os Nemzetőrség fegyveres állománya, - egyrészt a szervezet felülről, elvtársi oldalról kreált állapotából következően -, másrészt a forradalom célszemponyjai szerint - nem tekinthető egyakarátúnak. Másként szólva: a győztes népi forradalmi oldal rendszerváltó akarata/érdeke, ill. a legyőzött pártidiktatúra prominensei részéről a hatalom bármilyen áron való megtartása és a párt vezető szerepének megőrzése, ellentétes irányba mutattak. A Nemzetőrség '56-os megalapításának „fondorlatos” gondolata, nagy valószínűséggel a rendszerhű, reformkommunista Kopácsi Sándor Bp. rendőrfőkapitányától származott. Mások szerint Király Béla, ill. Maléter Pál ötlete volt, de semmiképpen sem a győztes forradalmi oldal találmánya.

Király az októberi eseményekbe csupán a forradalom győzelmének bejelentése után két nappal, – okt. 30-án Nagy Imréhez és a reformos pártvonalhoz csatlakozva - kapcsolódott be. Magas képzettségű, tapasztalt, egykorvolt „horthysta”, majd kommunista főtisztként a miniszterelnök felé a következő kibontakozási tervét vázolta. A lakosság által gyűlölt ÁVH helyébe egy új, kvázi forradalmi karhatalom (Nemzetőrség) gyors megszervezésével két fontos cél érhető el. Egyrészt: ezzel teljesül a lakosság többségének az ÁVH megszüntetéséhez kapcsolódó elvárása, ami már önmagában is általános megnyugvást hozhat, másrészt: a radikális utcai fegyvereseknek (úm. a győztes forradalmároknak és szabadságharcosoknak) a rendőrség, ill. a katonaság hivatásos parancsnoksága alá rendelésével lehűthető a csak lassan csillapodó forradalmi hev, és kiszámíthatóan szabályozható a további napok történései. Király e terv gyors megvalósításához ajánlotta fel személyes közreműködését, és erre kapott felhatalmazást Nagy Imrétől.

Az ún. Király-terv részleteinek kidolgozásában a fegyveres erők két elkötelezett kommunista tisztje, Maléter Pál ezredes a Kilián-laktanya és az ország többi fegyvertelen munkaszolgálatos honvédségi alakulatának minisztériumi előljárója, és Kopácsi Sándor rendőr ezredes a fővárosi rendőrpáncsnok tüsszénkedtek.

(Ehhez tudni kell, hogy Maléter Pál okt. 28-ig, a győzelem elismerése napjáig ádáz harcban állt a Corvinos forradalmárokkal. Ugyanő, a háttérből kollaborált a Corvint támadó szovjet alakulat katonai vezetőivel, amikor – trükkös módon - eljuttatta hozzájuk a Kilián laktanya épületének alaprajzát, azon bejelölve azt a belső körletrészt, ahol az általa parancsnokolt katonáival tartózkodtak, ill. azt a körüti padlásfrontot, ahonnan az odaköltözött Corvin-harcosok benzines palackjaival és golyózáporával számolhattak. [Forrás: Pongrácz G.: Corvin köz – 1956, és Horváth Miklós: Maléter Pál (Bp. 1995) 233. o.]

Az ugyancsak a reform-, tehát nem a forradalom mellé állt Kopácsi ezredes, a harcok napjaiban számtalan rajtaütést vezényelt az utcai fegyveresek ellen és teherautónyi rendőrségi egyenruhát juttatott el, a papíron már felszámolt ÁVH-s egységekhez, konkrétan okt. 30-án (!) a Köztársaság téri pártház önállósult kommunista- és a már szavakban és papíron leszereltetett ÁVH-s védői számára. E közben okt. 29-étől –saját, Deák téri szervezésben – már egy új kreált szervezet, az ún. Karhatalmi Bizottság vezetőjeként szorgoskodott a Nemzetőrség életre keltése ügyeiben.)

Belátható, hogy a „Nemzetőrséget” felülről, a veszni látszó kommunista hatalom oldaláról/megbízásából szervező három fenti személynek az egypárti kommunista rendszer leváltásáért küzdő népi forradalmi oldalhoz vajmi kevés közük volt/lehetett.

Kopácsi okt. 23-tól párton belül lavírozva a reformos kommunista Nagy Imre oldalát erősítette, míg Maléter csupán okt. 28-tól „igazolt át” a reformos oldalra. (Mint tudjuk: a reform, ill. a forradalom nem azonos tartalmú/irányú törekvések megnevezése.) [Lásd a Magyar nyelv értelmező szótár és az Idegen szavak és kifejezések szótárát.] Mindketten a hivatásos fegyveres erők magas, de nem a legmagasabb parancsnoki szintjén tettek ekkor a dolgukat. Ők a rendszerváltó forradalmi népi oldallal legfeljebb ún. modus vivendi megkötésében- és persze az utcai harcok mielőbbi leállításában voltak érdekeltek. Ahogyan Nagy Imre is, aki csupán okt. 29-én költözött át a parlament épületébe. Addig a régi/új pártvezetőséggel, Gerővel és Kádárral, a szovjet tankokkal őrzött Akadémia utcai pártközpontból vezényelve, régi sztalinista, rákosista, gerőista elvtársak társaságban érezte biztonságban magát. A több mint száz éve méltán jól csengő, hangzatos Nemzetőrség '56-os felélesztése, - annak kormány szintű reformos elvtársi „támogatása” – főként a pirossal kiemelt okból látszott „jó ötletnek”, - mert az utca forradalmának legmeghatározóbb győztes erői - céljaik maradéktalan teljesülése előtt - nem voltak hajlandók letenni a fegyvert. A győztesek érthetően nem figyeltek/nem hallgattak a régi/új párthivatalosok-, ill. a mindvégig kommunista szavazattöbbségű Nagy-kormány többszörföldű ígéretésére, felemás jövőképi megnyilatkozásaikra. Ráadásul a fővárosi pártházak körüli gyanús elvtársi mozgolódások, de főképpen a félre nem érthető szovjet csapatmozgások miatti riadalom nagyon is egybetartotta, nem hagyta megnyugodni/megtéveszteni a diadalmas forradalmi népi oldalt.

Ezt igazolja, pl. az Okt. 31-i rádióhír, ami a csitulni nem akaró utcai harcokról így szól:

„A forgatócsoportok nehéz körülmények között dolgoztak, mert az oroszok és az ÁVH-sok az operatőrök egy részét elfogták, és a felvett anyagot kitépték a gépből. Hétfőn [okt. 29-én] négy, kedden [okt. 30-án] öt forgatócsoport dolgozott a tűz alatt álló budapesti utcákon. ... A legveszélyesebb helyeken fegyver nélkül dolgoztak a legnagyobb nehézségekkel dacolva, hogy megörökítsék a hősi napok dicső történetét.”

[(Századvég Kiadó) Magyarországi rádióadások '56. okt. 23 – nov. 9. között: 284. o.]

A győztesként kihirdetett forradalmi oldal fegyvereseinek a honvédség- és a rendőrség válogatott kommunista parancsnoksága alá szervezése és mint „**forradalmi, népi**” **Nemzetőr-karhatalom bevetése az utcai forradalmi harcok leállítására** végül is szürreális ötletnek bizonyult. A forradalmi csoportok nemzetőri igazolványával ellátott fegyveresei továbbra is, többnyire önállóan, a saját forradalmár parancsnokaik utasítása szerint láttak el különféle harci feladatokat. [Lásd, pl. az okt. 30-án a Köztársaság téri párház ostromát.]

Ráadásul a hirtelen „nemzetőri ötlet”, felszínes kivitelezésébe számos – átlátszó - hiba is csúszott. Már a felek közötti „megállapodás” időpontjára (okt. 31-ére) előre elkészített (?) kitöltetlen nemzetőri igazolványok számolatlanul és minden kontroll nélkül kerültek szinte bárkik birtokába. Így a kerületi pártközpontokban ugyan úgy, mint a forradalmi fegyveres csoportoknál helyben kiállított, ill. biankó nemzetőri igazolványokat osztogattak. Pl. **Horn Gyula is így lett „NEMZETŐR”**, s vele számtalan ellenérdekelte vérkommunista, későbbi önkéntes pufajkás-, DISZ-es-, Petőfi Kör-ös párttag, egykori partizánok és sokan a forradalmi utcai harcokban részt nem vállaló, reformra hajló egyetemi kollégisták. Az „új” karhatalmi „nemzetőr elvtársak” bizonyosan nem a forradalom vérel kiharcolt rendszerváltó vívmányait kívánták megvédeni. Különben is kiktől védtek volna meg a rendszerváltó győztes forradalom vívmányait? Hacsak nem ellenérdekelte önmaguktól... Ezek közül az elvtársak közül jó néhányan, az egykori igazolványuk felmutatása révén, '56-os nemzetőri színekben tetszelegnek...

Az 1848-as Nemzetőrség és az 1956-os Nemzetőrség között létezik ugyan hasonlóság, de még több a nem elhanyagolható különbség. Az 1956-os „forradalmi” nemzetőr karhatalom képződménye a vesztes oldalról, felülről, kimódoltan, a nép által leváltott/megkérdőjelezett pártiktatúra ilyen-olyan kommunista vezetői, a mindvégig kommunista többségű kormány, ill. a népi forradalom leverésére az ÁVH-val és a szovjet erővel szövetkező kommunista párt léteéréből jött létre.

A nagyobb forradalmi alakulatok vezetői azonnal átláttak a „szitán”. Ők nem támogatták a Király/Kopácsi/Maléter-féle trükkös „önleszerelést”. Ugyanakkor szépszámmal váltak a forradalmi oldalról is jóhiszemű, megtévesztett „nemzetőröké” olyanok, akik - a szervezők alapszándékát nem ismerve fel – néhány napra besoroltak a rendőrség és a honvédség hivatalos kötelékébe, akaratlanul kivonva/gyengítve ezzel magukat és persze a győztesek addig hatékony fegyveres csoportjait. Őket használták fel, pl. arra, hogy begyűjtsék és központi védelem alá vonják a kommunista párt védelmében mindvégig fellépő ÁVH-s karhatalmistákat, akik okt. 28-ig saját mundérban, majd utána rendőrruhába átöltöztetve, nov. 4-től már muszkavezetőként osztották a halált a forradalmárok soraiban.

A párt- és a kormányfő által okt. 28-ától deklarált forradalmi győzelem-, az egypártrendszer megszüntetése-, majd a fegyveres Nemzetőrség megalakulása hírére a vesztesre álló-, kapkodó, régi bevált szokásuk szerint nevet is változtató kommunista párt fővárosi régi/új vezetése a párt belső híradóláncát is felhasználva toboroztak önvédelmi, elvtársi fegyvereseket, továbbá rádió-, újság- és falragaszfelhívást intéztek az ország kommunistáihoz.

Okt. 30-i rádióhír:

„A budapesti pártbizottság felhívása a kommunistákhoz:

Alakulnak a nemzetőrségek. *A kommunisták kötelessége minden erővel részt venni a nyugalom biztosításában, a munkáshatalom megvédésében. Ezért fegyverforgatásra alkalmas kommunisták azonnal jelentkezzenek a nemzetőrségek szervezési központjában.*

Köböl József a [budapesti] pártbizottság első titkára”

A felhívás tartalma érthetően felborzolta a nem csillapodó forradalmi kedélyeket. A Nemzetőrség szorgalmazóival szemben bizalmatlan/bizalmukat veszített körök és személyek, - pl. Pongráz Gergely a corvinisták főparancsnoka is -, ebbéli saját véleményük visszaigazolását hallották ki Köböl párttitkár felhívásának egyértelmű szövegéből.

A Köztársaság téri súlyos fegyveres összetűzést – lakossági, forradalmi oldalról – éppen a Köböl-féle felhívásra gyülekező, a már győztes forradalommal szemben szervezkedő vesztes elvtársak érkezése, végső harcra készülődése váltotta ki.

A végső harcra jelentkező elvtársakat, a korábbi napokban magát még reformosnak beállító, - Nagy Imrének „súgó” - volt spanyolos vérkommunista, budapesti másodtitkár Mező Imre koordinálta. A párház ostromát Mező, mint az épület parancsnoka-, a ház elvtársi személyzete-, a rendőrnek átöltöztetett, - már illegitim, a köztérre ki-kicsapó, a párházat ellenőrző „Nemzetőröket” lefogó - ÁVH-sok-, és a védelem honvédtiszt szervező fegyveresei provokálták ki.

Erről Hollós Ervin pártudvari krónikás így „árulkodott”, a Köztársaságtér c. könyvében:

*„Amikor elkezdődött az ún. 'forradalmi bizottságok, bizottmányok, üzemi tanácsok' stb. választása, a **Budapesti Pártbizottság vezetői úgy döntöttek,** hogy ebbe be kell kapcsolódniuk és **meg kell próbálni a kommunisták, s a velük egyetértők befolyásának biztosítását.** ... A 'bizottmányokat, bizottságokat, tanácsokat' **harci terepnek tekintették, ahol megpróbálták elősegíteni a reakciós ellenforradalmi befolyás visszaszorítását, elszigetelését.**”*

Ezek ismeretében nyilván nem véletlen, hogy pl., a XX. kerületi Nemzetőrök egykori „elvtársi szekciója” és a kerület jogutód szocialista vezetői többnyire nov. 4-ét ünneplik, és nem okt. 23-át.

Ha ennyi nem volna elég állításom igazolásához, akkor kérésre további „meglepetésekkel” is szolgálhatok. Aki a leírtakban kételkedne, az feltétlenül keressen rá az interneten Dr. Horváth Miklós történész Nemzetőrség 1956 c. dolgozatára.

Azt javaslom, hogy a fentiek tükrében az **elvtársi „nemzetőröket”, és általában az '56-os vegyes tagságú Nemzetőrséget ne,** hanem **kizárólag a fegyveres forradalmi harcokban résztvevő-, valamint az igazolhatóan forradalmár elkötelezettségű Nemzetőröket** ünnepeljük/ünnepeljük. Ennek megfelelően, az emlékmű felirata változzon meg.

Javaslatom szerint legyen a szobor felirata: **Az '56-os győztes forradalmár Nemzetőr emlékére.** Nyilván lehetnek frappánsabb megfogalmazások is. Ha volna jobb javaslat, azt magam is megszívlelném.

Bukta Mihály